

6 Литература и средства обучения

6.1 Основная литература:

1. Восстановительная медицина: учебник. Епифанов В.А. – М., 2010. – 300 с.
2. Лечебная физическая культура и массаж: учебное пособие. Епифанов В.А. – 2-е изд. – М., 2008. – 528 с.

6.2 Дополнительная литература:

1. Лечебный массаж. Дубровский В.И. – М., 2004.
2. Основы реабилитологии: учебное пособие. – М., 2007. – 160 с.

6.3 Средства обучения:

1. Дидактические и наглядные пособия;
2. Тесты на бумажном и электронном носителях;
3. Учебно-методические пособия на бумажном и электронном носителях;
4. Диапозитивы, учебные фильмы;
5. Комплект тематических плакатов.

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ДЕНСАУЛЫҚ
САҚТАУ МИНИСТРЛІГІ
ТЕХНИКАЛЫҚ ЖӘНЕ КӘСІПТІК БІЛІМ БЕРУ**

ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ

ФИЗИОТЕРАПИЯ ЖӘНЕ МАССАЖ

0301000 - «ЕМДЕУ ІСІ» мамандығы

0301013 - «Фельдшер» біліктілігі

0301023 - «Акушер» біліктілігі

Сағат көлемі - 30

Астана 2010

Авторлар:

1. Б.Т.Бейсенбаева – «Жетісай медициналық колледжі» МКҚК «Физиотерапия және массаж» пәнінің оқытушысы;
2. А.С. Паримбекова – «Жетісай медициналық колледжі» МКҚК директорының оқу ісі жөніндегі орынбасары.

Сарапшылар:

1. М.Ж. Жайылганова– Мақтарал аудандық емханасының физиотерапия бөлімінің меңгерушісі;
2. С. Уалиева– Мақтарал аудандық емханасының жоғары санатты дәрігері.

1 Медицина білімі мен ғылымының инновациялық технологиялар республикалық орталығы мен «Жетісай медициналық колледжі» МКҚК ӘЗІРЛЕГЕН ЖӘНЕ ҰСЫНҒАН.

2 Алғаш рет ЕНГІЗІЛГЕН.

3 ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ 030100 - «Емдеу ісі» мамандығы 0301013 - «Фельдшер», 0301023 - «Акушер» біліктіліктері бойынша 2010 жылғы мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартына сәйкес әзірленген.

4 ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау Министрінің 2010 жылғы 5 тамызындағы № 604 бұйрығымен бекітілді.

Грязелечение, физико-химические свойства глины, применяющейся для лечебных целей, простейшие способы нагрева глины. Происхождение иловых и сапрофитовых грязей, их физикохимические особенности, физиологическое и лечебное действие грязей (температурный, механический, химический, биологический раздражители, активные вещества), хранение иловых и торфяных грязей. Показания и противопоказания к применению теплоносителей.

Лечение песком, предварительная обработка, физиологическое и лечебное действие.

Современное понятие о курорте. Курортные факторы. Классификация курортов. Использование курортных факторов. Климатические курорты. Применение аэротерапии, гелиотерапии и талассотерапии. Бальнеологические курорты. Внутреннее применение минеральных вод. Грязевые курорты.

Особенности работы фельдшера и акушера в санатории.

Раздел 8 Массаж**Тема 8.1 Массаж**

Виды массажа. Анатомические основы и механизмы физиологического действия массажа. Основные лечебные эффекты массажа, показания и противопоказания. Правила проведения массажа, характеристика основных приёмов, техника выполнения. Гигиенические основы массажа.

Практическое занятие: Знакомство с общими правилами проведения массажа. Основные и вспомогательные приёмы массажа. Методики проведения массажа отдельных частей тела. Обучающиеся друг на друге, на больных закрепляют основные приёмы проведения массажа.

4 Требования к условиям организации и реализации образовательного процесса

Выбор образовательных технологий должен быть обусловлен спецификой содержания предмета «Физиотерапия и массаж», направлен на формирование у обучающихся знаний, умений и навыков в пределах компетенции фельдшера и акушера. Согласно ГОСО введена структура модульного обучения с уклоном на формирование у обучающихся базовых, профессиональных и специальных компетенций. При проведении практических занятий предусматривается деление групп на подгруппы численностью обучающихся не более 8 человек.

При обучении рекомендуется использование современной учебно-методической литературы, новых учебников и справочных пособий, электронных учебников, мультимедийных обучающих программ и технических средств обучения.

5 Контроль планируемого результата обучения

Форма контроля знаний включает исходный, текущий, промежуточный и итоговый контроль. Предусмотрено право выбора на формы проведения контроля. Промежуточная аттестация проводится согласно Государственному общеобязательному стандарту образования. Итоговая аттестация проводится в виде зачета.

Раздел 4 Светолечение

Тема 4.1 Инфракрасные лучи, их физиологическое действие

Физическая характеристика света. Понятие о спектре световых излучений. Биологическое действие света: калорические и люминесцентные.

Аппаратура для инфракрасного облучения (лампа Минина, лампа «Соллюкс», «БИОПТРОН»). Устройство и правила эксплуатации облучателей. Соблюдение правил техники безопасности. Уход за лампами и устранение мелких повреждений.

Тема 4.2 Ультрафиолетовое и лазерное излучение, его физическое действие

Механизм действия ультрафиолетового излучения. УФ-эритема, ее динамика и значение для дозирования. Нормативные и стационарные облучатели для УФ облучения. Методика и схемы общего облучения. Показания и противопоказания.

Лазеротерапия. Физико-химические и лечебные эффекты при действии лазерного излучения. Показания и противопоказания. Аппараты, параметры лечебного воздействия, методики проведения процедур лазеротерапии.

Оказание помощи при ожогах, защита от световых повреждений. Лечебно-профилактическое использование естественного солнечного излучения - гелиотерапия.

Раздел 5 Лечение ультразвуком

Тема 5.1 Лечение ультразвуком

Механизм действия ультразвука и его лечебное действие. Механическое, химическое и тепловое действие ультразвука. Возможности введения в организм лекарственных веществ с помощью ультразвука. Перечень лекарственных форм, вводимых ультразвуком. Показания и противопоказания к УЗ-терапии.

Раздел 6 Ингаляционная терапия

Тема 6.1 Ингаляционная терапия

Понятие об аэрозолях. Механизм их действия. Аппаратура для ингаляционной аэрозольтерапии. Основные виды ингаляционных лекарственных смесей. Показания и противопоказания к аэрозольной ингаляционной терапии.

Раздел 7 Водолечение. Теплолечение. Санаторно-курортное лечение

Тема 7.1 Водолечение

Водолечение. Механизм действия водолечебных процедур. Показания и противопоказания. Механические и химические факторы. Виды водолечебных процедур: общие ванны, души, обливания, подводно-кишечные промывания, компресс. Методы закаливания.

Тема 7.2 Теплолечение. Санаторно-курортное лечение

Парафинолечение. Физические свойства парафина, физиологическое и лечебное действие, основные методы наложения теплоносителя

Озокеритолечение. Физико-химическая характеристика озокерита, лечебное действие озокерита, методика проведения озокерито-лечебных процедур.

МАЗМҰНЫ

1. Түсіндірме жазба	6
2. Пәнді оқытудың жоспарланған нәтижелері	7
3. Пәннің тақырыптық жоспары және мазмұны	9
4. Білім беру үрдісін ұйымдастыруға және жүзге асыруға қойылатын талаптар	13
5. Оқытудың жоспарланған нәтижелерін бақылау	13
6. Әдебиеттер және оқу құралдары	14

Бұл үлгілік оқу бағдарламасын Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің рұқсатынсыз көбейтуге және таратуға болмайды.

1 Түсіндірме жазба

Бұл үлгілік оқу бағдарламасы 0301013 - «Фельдшер», 0301023 - «Акушер» біліктіліктерімен 0301000 - «Емдеу ісі» мамандығы бойынша Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартына сәйкес әзірленген.

Пәнді оқыту мақсаты: білім алушыларды дені сау адамдар мен науқастарға дене шынықтыру шараларының тигізетін әсерінің механизмі білу негізінде, осы әдістерді қалпына келтіру емінің барлық кезеңдерінде қолдану;

Пәнді оқытудың міндеттері:

- емдік физикалық факторлардың дені сау адамдар мен науқастардың организміне тигізетін клиника-физиологиялық әсерін зерттеу;

Білім алушыларды науқасқа комплекстік емдеу және аурудың алдын алуда емдік физикалық факторларды дәйекті және саралану негізінде тағайындауды үйрету;

Физиотерапиялық көмек барлық емдеу-профилактикалық мекемелердегі атқарылатын жұмыстардың бір бөлігі болып табылады. Қазіргі кезде физикалық факторларды жүрек ауруларымен алдын сырқаттанған, операциядан кейінгі, жарақаттан, операциядан кейін түлғаларға қалпына келтіру ем ретінде, оларды оңалту мақсатында жиі қолданылады. Ұйымдастырылған арнайы мамандандыру және қалпына келтіру бөлімдері науқасқа кешенді емдеудің тиімділігін арттырады және науқасты тез қалпына келтіруге септігін тигізеді. Білім алушылар ауруханада, емханада, санаторияларда, әсіресе фельдшер-акушериялық пунктерде физиотерапияны ұйымдастыру мәселелерін шешуде білікті болуы керек; тиісті емшараларды орындағанда орта буынды медициналық қызметкерлердің жауапкершілігін түсіне білу керек, білім алушылар санаторияда физиотерапияны ұйымдастыру принциптерінің негіздері туралы хабардар болуы керек.

Оқыту уақытының жалпы көлемі – 30 сағат, оның ішінде:

- теориялық сабақ - 20 сағат;
- практикалық сабақ - 10 сағат.

Тараулар мен тақырыптар тізбесі оқытуға міндеттелінген және қысқарту тарапынан өзгертулер енгізуге болмайды, дегенмен оқытылатын тақырыптардың (тараулардың) мазмұнын толықтыру және ауқымын кеңейту тарапынан өзгертулер енгізілуі мүмкін.

Тақырыптарды өтуге бөлінген оқыту уақытының көлемі ұсыныс ретінде қарастырылған, дегенмен оған пән бойынша оқытудың мазмұнын сақтаған жағдайда ғана өзгертулер енгізуге болады.

МЖМБС-на сәйкес базалық, кәсіптік және арнайы құзыреттіліктерді қалыптастыруға арналған модульдік оқытудың құрылымы енгізілген.

Білім беру ұйымы оқу жұмыс бағдарламасын құрастырғанда пәнді оқыту бойынша үлгілік оқу бағдарламасында бөлінген оқу уақытының көлемін қазіргі заманға сай оқу технологиясын қолдана отырып 15-25%-ға өзгертуге құқылы.

Осы үлгілік оқу бағдарламасы білім алушылардың «анатомия», «физиология», «патологиялық анатомия», «патологиялық физиология», «химия», «физика», «жалпы гигиена», «фармакология», «ішкі аурулар», «балалар аурулары» пәндері бойынша

Тема 1.2 Организация работы физиотерапевтического отделения

Практическое занятие

Знакомство с устройством физиотерапевтического отделения. Профессиональные обязанности фельдшера. Участие в отпуске физиотерапевтических процедур. Наблюдение за состоянием больных во время процедуры и работой аппаратуры. Учет проделанной работы и отчетность по ней. Ведение медицинской документации. Соблюдение техники безопасности при работе в физиотерапевтическом кабинете. Основные принципы оказания неотложной помощи при электротравме, ожогах, анафилактическом шоке.

Раздел 2 Электролечение

Различные виды электрического тока, применяемые в физиотерапевтической практике. Постоянный и переменный ток.

Тема 2.1 Гальванизация и электрофорез

Метод гальванизации. Аппарат для гальванизации «Поток-1». Устройство электрода. Добавочные принадлежности, необходимые для гальванизаций: провода, зажимы, электроды-металлические пластины и гидрофильные прокладки.

Основные правила эксплуатации аппаратов и признаки из неисправности. Лекарственный электрофорез, его сущность. Соблюдение правил этики и деонтологии, оказание помощи больным при неотложных состояниях.

Тема 2.2 Импульсные токи низкой частоты и низкого напряжения

Физическая характеристика токов. Механизм физиологического действия; устройство аппарата «Амплипульс». Электростимуляция. Электросон, физическая характеристика применяемого вида импульсивных токов. Механизм действия, показания и противопоказания к его применению. Аппараты для лечения электросном «ЭС-2», «ЭС-5».

Раздел 3 Токи и поле высокой и ультравысокой и сверхвысокой частоты

Тема 3.1 Дарсонвализация. Индуктотермия

Дарсонвализация. Физическая характеристика применяемых видов токов. Механизм действия, показания и противопоказания. Устройство аппарата «Искра-1». Вакуумные электроды. Основные правила техники проведения процедур, методика местной дарсонвализации.

Индуктотермия. Характеристика переменного магнитного поля. Механизм действия, показания и противопоказания. Аппарат «ИКВ-4».

Тема 3.2 УВЧ – терапия. Магнитотерапия

Определение УВЧ-терапии. Физическая характеристика электромагнитного поля, механизм действия, показания и противопоказания. Аппараты «СМВ-терапия», «Экран -2», «ДМВ-терапия» «УВЧ-66», «СМВ», «Ундатерм», «Ранет», методика и техника отпуска процедур.

Магнитотерапия. Механизм действия, показания и противопоказания, аппаратура.

	Тема 3.1 Дарсонвализация. Индуктотермия	2	2	
	Тема 3.2 УВЧ-терапия. Магнитотерапия	2	2	
4	Раздел 4 Светолечение	2	2	
	Тема 4.1 Инфракрасные лучи, их физиологическое действие. Лазеротерапия	1	1	
	Тема 4.2 Ультрафиолетовое излучение его физиологическое действие	1	1	
5	Раздел 5 Ультразвук	2	2	
	Тема 5.1 Лечение ультразвуком	2	2	
6	Раздел 6 Ингаляционная терапия	2	2	
	Тема 6.1 Ингаляционная терапия	2	2	
7	Раздел 7 Водно-теплотечение	2	2	
	Тема 7.1 Водолечение	1	1	
	Тема 7.2 Теплотечение. Санаторно-курортное лечение	1	1	
8	Раздел 8 Массаж	8	2	6
	Тема 8.1 Массаж	8	2	6
	Зачет	2	-	2
	Итого:	30	20	10

3.2 Тематический план программ модульного обучения для специалиста среднего звена

Примечание: смотрите образовательную учебную программу.

Содержание типовой учебной программы дисциплины

Раздел 1 Введение. Организация работы физиотерапевтического отделения

Тема 1.1 Введение

Физиотерапия, его место среди других медицинских наук. Лечебные физические факторы: естественные и перестроенные Методики физиотерапевтических процедур, их отличительные особенности и принципы дозирования.

Реабилитация, общие понятия, роль физиотерапии в реабилитационных мероприятиях. Показания и противопоказания к назначению физических факторов.

Роль медицинских работников в проведении физиотерапевтических процедур в различных условиях: больницах, профилакториях, поликлиниках.

Правила техники безопасности при работе в физиотерапевтических отделениях и кабинетах. Различные виды медицинской документации и правила их заполнения.

білімін, іскерлігін және дағдыларын жетілдіруге негізделген.

Пәнді оқыту барысында басқа клиникалық пәндермен (ішкі аурулар және хирургиялық аурулар, балалар аурулары, неврология, акушерия және гинекология) интеграцияны өткізу қажет.

Практикалық сабақтар заманауи талапқа сай емдік мекемелердің массаж кабинеттерінде және физиотерапиялық бөлімінде өткізіледі, білім алушылар бұл жерде физиотерапиялық аппараттардың құрылғыларымен, емшараларды орындау әдістемесімен және техникасымен, оларды тағайындау сызбанұсқасымен таныса отырып, оқытушымен және физиотерапия бөлімінің мейірбикесімен бірге науқастарға көрсетілген емшараларды орындауға, медициналық құжаттамаларды толтыруға қатысады.

2 Пәнді оқытудың жоспарланған нәтижелері

Білім бағдарламасында және стандартта жоспарланған оқыту нәтижелері	Үлгілік оқу бағдарламасында жоспарланған нәтижелер
Білім алушылар: Базалық: БҚ 1. Қоғамда адамдар арасындағы қатынасты реттеуде адамгершілік ережелерін, диалектикалық дамудың негізгі заңдары мен заңдылықтарын, практикалық қызметте қолданыстағы заңдарды қолдана білуде; БҚ 2. Саяси жүйе және саяси тәртіп, саясатқа деген адамдардың көзқарасы жайлы түсінігі болуда; БҚ 3. Экономика негізі жайлы жалпы ережені, экономика негіздерін білуде, елдегі және шетелдегі экономикалық жағдайларды меңгере білуде; БҚ 4. Қазіргі компьютерлік технологиялар жайлы түсінігі болуда және оларды қазіргі медицинада қолдана білуде, кәсіптік қызметте қазіргі ақпараттық технологияларды қолдана білуде; БҚ 5. Рецепт жазуда, грек-латын терминдерінің мағынасын түсіндіре білуде, дәрілік заттардың фармакодинамикасы мен фармакокинетикасының жалпы заңдылықтарын білуде; БҚ 6. Тіршіліктің пайда болуы мен дамуының жалпы заңдылықтарын, қалыпты және патологиялық жағдайларда адам организм-	Пәнді оқып білудің нәтижесінде білім алушы: - табиғи және қалыптасқан физикалық факторлардың емдік әсерінің биофизикалық негізін және механизмін; - емдеу-оңалту және алдын алу мақсатында физикалық факторларды қолдану көрсетімдері мен қарсы көрсетімдерін; - физиотерапиялық көмек көрсетуді, санатория мен курортта емдеуді және медициналық оңалтуды ұйымдастыру құжаттарын; - әртүрлі физикалық емдік әсері бар заттарды, олардың параметрлерін, оларды қолдану әдістемелері мен мөлшерін және олардың үйлесімділігін білуі тиіс. - ауруханалар мен емханаларда емді қажет ететін аурулар кезінде және ауруларды қайта алдын алу кезінде жүргізілетін медициналық іс-шаралар кешенінде физиотерапияны нақты тағайындауды және үйлесімді қолдануды;

індегі тіндер жасушаларының, ағзалар мен жүйелердің құрылымы мен қызметін білуде; БҚ 7. Тұқым қуалайтын аурулардың түрлерін және айқындау әдістерін меңгеру және клиникалық пәндерді өту кезінде алған білімдерін қолдана білу; БҚ 8. Аурудың пайда болуында, дамуында, соңында және организмнің жауап қайтару жағдайына әсер ететін себептерді және адам денесіндегі барлық мүшелер мен тіндердің құрылымын және орналасуын, олардың негізгі атқаратын қызметтерін білу және алған білімдерін клиникалық тәжірибеде қолдана білу; БҚ 9. Жасқа байланысты адам физиологиясын білуде және оларды арнайы пәндерді оқу кезінде қолдана білуде; БҚ 10. Патологиялық реакциялардың сипатын анықтай білуде, микропрепараттар бойынша әртүрлі патологиялық үрдістерді микроскопиялау техникасын игере және оларды жіктей білуде; БҚ 11. Микробтардың, вирустардың табиғатын, олардың инфекциялық үрдістердің дамуындағы ролін, медициналық ұйымдардың құрылымдық бөлімдеріндегі науқастар мен медицина қызметкерлерін инфекциялық бақылауда және олардың инфекциялық қауіпсіздігін білуде; Кәсіптік: КҚ 1. Науқастарға мейірбикелік күтім жасауды ұйымдастыруда және оларды бақылауда, емшараларды және медициналық іс-әрекеттерді орындау техникасын меңгеруде; КҚ 2. Ағзалар мен жүйелер қызметі бұзылыстарының негізгі симптомдары мен синдромдарын білуде, науқастарды зертханалық, функциональдық және аспаптық тексеру әдістеріне дайындау әдістемелерін игеруде; КҚ 3. Ересектер мен балаларға дәрігерге дейінгі және білікті медициналық шұғыл көмек көрсетуде;	- емшараларды жүргізуге науқасты дайындай білуді; - емшаралар өткізген кезде және аппараттармен жұмыс істеу кезінде науқастардың жағдайын бағалай білуді; - физикалық факторларды қолданудың клиникалық тиімділігін бағалай білуді; - өздігінен немесе дәрігердің басшылығымен физиотерапия бөлімінің мейірбикесі кейбір физиотерапиялық емшараларды өткізе білуді; - техникалық қауіпсіздік ережелерін сақтай білуді үйреніп алуы қажет.
---	---

чебную медицинскую помощь и квалифицированную медицинскую помощь взрослому и детскому населению; ПК 4. Владеть приемами первой медицинской помощи при различных видах повреждений, методами ухода за хирургическими больными, методами сердечно-легочной реанимации; ПК 5. Владеть современными методами интенсивной терапии и реанимации при заболеваниях и критических состояниях во всех возрастных группах и знать организацию восстановительного лечения и реабилитации пациентов в условиях стационара МО; Специальными: СК 1. Уметь выполнять основные виды физиотерапевтических процедур, проводить занятия по лечебной гимнастике, владеть приемами массажа, использовать элементы психотерапии.	
---	--

3 Тематический план и содержание дисциплины «Физиотерапия и массаж»

3.1 Тематический план дисциплины

№ п/п	Количество учебного времени при очной форме обучения (час.)			
	Наименование разделов и тем	Уровень специалиста среднего звена		
		всего	теория	практика
1	2	3	4	5
1	Раздел 1 Введение. Организация работы физиотерапевтического отделения	4	2	2
	Тема 1.1 Введение	2	2	
	Тема 1.2 Организация работы физиотерапевтического отделения	2		2
2	Раздел 2 Электролечение	4	4	
	Тема 2.1 Гальванизация и электрофорез	2	2	
	Тема 2.2 Импульсные токи низкой частоты и низкого напряжения	2	2	
3	Раздел 3 Токи и поле высокой и ультравысокой и сверхвысокой частоты	4	4	

происхождения, знать общие закономерности фармакодинамики и фармакокинетики лекарственных средств; БК 6. Знать общие закономерности происхождения и развития жизни, строение и функционирования клеток тканей, органов и систем организма в норме и в патологии; БК 7. Владеть методикой установления типов и форм наследственных болезней и использовать полученные знания при изучении клинических дисциплин; БК 8. Знать роль причин, условий и реактивных свойств организма в возникновении, развитии и исходе болезни, месторасположения и строение всех тканей и органов тела человека, их основные функции и применять полученные знания в клинической практике; БК 9. Знать физиологию человека в различных возрастных периодах и использовать их при изучении специальных дисциплин; БК10. Уметь определять характер патологической реакции, владеть техникой микроскопирования и дифференцирования различных патологических процессов по микропрепаратам; БК 11. Знать природу микробов, вирусов их роль в развитии инфекционного процесса, инфекционного контроля и инфекционной безопасности пациентов и медицинского персонала в структурных подразделениях медицинских организаций; Профессиональными: ПК 1. Уметь организовывать сестринский уход и наблюдение за пациентами, владеть техникой выполнения процедур и манипуляций; ПК 2. Знать основные симптомы и синдромы нарушений функций систем и органов, владеть методикой подготовки пациентов к лабораторным, функциональным и инструментальным методам исследования; ПК 3. Уметь оказывать неотложную довра-	медицинских мероприятий при заболеваниях, подлежащих лечению и вторичной профилактике в стационаре и поликлинике; - подготовить больного к проведению процедур; - вести наблюдение за состоянием больных во время процедуры и работой аппаратов; - оценивать клиническую эффективность применения физических факторов; - самостоятельно или под руководством медсестры физиотерапевтического отделения проводить некоторые физиотерапевтические процедуры; - соблюдать правила техники безопасности.
--	--

КҚ 4. Өртүрлі зақымданулар кезінде алғашқы медициналық жәрдем көрсету тәсілдерін, хирургиялық науқастарға күтім жасау әдістерін, жүрек-өкпе реанимациясы әдістемелерін меңгере білуде; КҚ 5. Барлық жас кезеңдерінде кездесетін аурулар дамуында және қауіпті жағдайларда қарқынды терапия мен реанимацияның қазіргі әдістемелерін игеруде және МҰ ауруханаларында науқастарға қалпына келтіру емін және оңалту шараларын ұйымдастыра білуде; Арнайы: АҚ 1. Физиотерапиялық емшаралардың негізгі түрлерін орындай білуде, емдік жаттығуларды өткізуде, массаж тәсілдерін меңгеруде, психотерапия элементтерін қолдана білуде құзырлы болуы қажет.	
---	--

3 «Физиотерапия және массаж» пәннің тақырыптық жоспары мен мазмұны

3.1 Пәннің тақырыптық жоспары

№ р/с	Күндізгі оқу түріндегі оқу уақытының көлемі (сағ)			
	Тараулар мен тақырыптардың атауы	Орта буынды мамандар деңгейі		
		Барлығы	Теория	Практика
1	2	3	4	5
1	1 тарау Кіріспе. Физиотерапия бөлмінің жұмысын ұйымдастыру	4	2	2
	1.1 тақырып Кіріспе	2	2	-
	1.2 тақырып Физиотерапия бөлмінің жұмысын ұйымдастыру	2		2
2	2 тарау Электрмен емдеу	4	4	
	2.1 тақырып Гальванизация, электрофорез.	2	2	
	2.2 тақырып Төмен жиілікті және төмен кернеулі импульсті токтар	2	2	
3	3 тарау Тоқтар, жоғары жиілікті, ультра-жоғары және асқын жиілікті өрістер	4	4	
	3.1 тақырып Дарсонвализация, индукто-термия	2	2	
	3.2 тақырып УЖЖ терапия, магнитпен емдеу	2	2	

4	4 тарау Саулемен емдеу 4.1 тақырып Инфрақызыл сәулелер, олардың физиологиялық әсері 4.2 тақырып Ультракүлгін сәулелер, физиологиялық әсері	2 1 1	2 1 1	
5	5 тарау Ультрадыбыспен емдеу	2	2	
6	6 тарау Ингаляциялық терапия	2	2	
7	7 тарау Сумен, жылумен емдеу 7.1 тақырып Сумен емдеу 7.2 тақырып Жылумен емдеу, санатория мен курортта емдеу	2 1 1	2 1 1	
8	8 тарау Массаж	8	2	6
	8.1 тақырып Массаж	8	2	6
	Сынақ	2		2
9	Барлығы:	30	20	10

3.2 Орта буынды медициналық қызметкерлерге арналған модульдік оқыту бағдарламасының тақырыптық жоспары

Ескерту: білім беру оқу бағдарламасынан қараңыз.

3.3 Пәннің үлгілік оқу бағдарламасының мазмұны

1 тарау Кіріспе. Физиотерапия бөлімінің жұмысын ұйымдастыру

1.1 тақырып Кіріспе

Физиотерапия. Басқа медициналық ғылымдардың ішінде алатын орны. Емдік физикалық факторлар: табиғи және қайта қалыптастырылған. Физиотерапиялық емшаралардың әдістемесі, олардың ерекшеліктері және мөлшерлеу принциптері.

Оңалту, жалпы түсінік, оңалту іс-шаралары кезіндегі физиотерапияның рөлі. Физикалық факторларды тағайындау көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері.

Өртүрлі жағдайларда (ауруханада, профилакторияда, емханада) физиотерапиялық емшараларды өткізудегі медицина қызметкерлерінің рөлі.

Физиотерапия бөлімі мен кабинеттеріндегі қауіпсіздік ережелері. Медициналық құжаттамалардың түрлері, оларды толтыру ережелері.

1.2 тақырып Физиотерапия бөлімінің жұмысын ұйымдастыру

Практикалық сабақ Физиотерапия бөлімінің құрылысымен танысу. Фельдшердің кәсіптік міндеті. Физиотерапиялық емшараларды орындауға қатысу. Емшараларды өткізу кезінде және аппаратурамен жұмыс істеу кезінде науқастың жағдайын бақылау. Істелінген жұмыстарды есепке алу және олар жайында есеп беру.

Медициналық құжаттамаларды жүргізу. Физиотерапия бөлімінде жұмыс істеу барысында техникалық қауіпсіздік ережелерін сақтау. Электрлік жарақаттар, күйік және анафилактикалық шок кезінде шұғыл жәрдем көрсетудің негізгі принциптері.

ного на цикл (ГОСО РК 04.05-2008 «Образование среднее. Техническое и профессиональное. Основные положения»).

Настоящая типовая программа базируется на знаниях, умениях и навыках обучающихся по предметам «Анатомия», «Физиология», «Патологическая анатомия», «Патологическая физиология», «Химия», «Физика», «Общая гигиена», «Фармакология», «Внутренние болезни», «Детские болезни».

При изучении курса физиотерапии необходимо проводить интеграцию с предметами: внутренние болезни, хирургические болезни, детские болезни, неврология, акушерство и гинекология.

Практические занятия проводятся в физиотерапевтическом отделении и кабинетах массажа лечебного учреждения, отвечающим современным требованиям, где обучающиеся знакомятся с устройством физиотерапевтических аппаратов, методикой и техникой отпуска процедур, схемами их назначения и участвуют с преподавателем и медицинской сестрой физиотерапевтического отделения в отпуске процедур больным, заполнении документации.

2 Планируемые результаты обучения дисциплины

Результаты обучения, запланированные в стандарте и образовательной программе	Результаты, запланированные в типовой учебной программе
Обучающийся должен обладать следующими компетенциями: Базовыми: БК 1. Знать нравственные нормы регулирования отношений между людьми в обществе, основные законы и закономерности диалектического развития, использовать основные понятия и действия законов в практической деятельности; БК 2. Иметь представление о политических системах и политических режимах, человеческом измерении политики; БК 3. Знать общие положения экономической теории, владеть основами экономики, экономической ситуации в стране и за рубежом; БК 4. Иметь представление о современных компьютерных технологиях и их применении в современной медицине, использовать современные информационные технологии в профессиональной деятельности; БК 5. Уметь выписывать рецепты, объяснять значения терминов греко-латинского	В результате изучения дисциплины обучающийся знает: - биофизические основы и механизмы лечебного действия природных и преформированных физических факторов; - основные показания и противопоказания к применению физических факторов с лечебно-реабилитационными и профилактическими целями; - документы по организации физиотерапевтической помощи, санаторно-курортного лечения и медицинской реабилитации; - средства, параметры, методики проведения, основы дозирования и совместимости различных физических лечебных воздействий; умеет: - корректно назначить и грамотно использовать физиотерапию в комплексе

1 Пояснительная записка

Настоящая Типовая учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом образования (далее - ГОСО) по специальности 0301000 - «Лечебное дело» с квалификациями 0301013 - «Фельдшер», 0301023 - «Акушер (ка)».

Целью преподавания дисциплины является научить обучающихся на основании знаний механизма действия физических факторов на организм здорового и больного человека, правильно применять эти средства с лечебной, профилактической и реабилитационной целями.

Задачи изучения дисциплины:

- изучение клинико-физиологического действия лечебных физических факторов на организм здорового и больного человека;

- научить обучающихся обоснованному применению и дифференцированному назначению лечебных физических факторов в комплексном лечении больных и профилактике заболеваний.

Физиотерапевтическая помощь является неотъемлемой частью работы всех лечебно-профилактических учреждений. В настоящее время физические факторы широко используются в восстановительном лечении, реабилитации лиц, перенесших сердечные заболевания, оперативные вмешательства, травмы. Организованы специальные центры и отделения восстановительной терапии, где рациональное использование физиотерапии повышает эффективность комплексного лечения больных и ускоряет их возвращение к трудовой деятельности.

Обучающиеся должны быть ориентированы в вопросах организации физиотерапии в больницах, поликлиниках, санаториях, но особенно на фельдшерско-акушерских пунктах, должны осознать ответственность среднего медицинского персонала при проведении процедур.

Обучающиеся должны получить представление об основах санаторно-курортной помощи и принципах физиопрофилактики.

Общий объем учебного времени 30 часов из них:

- теоретические занятия – 20 часов;
- практические занятия - 10 часов.

Перечень разделов и тем является обязательным для изучения и не может быть изменен в сторону уменьшения, но может быть изменен в сторону углубления и (или) расширения изучаемых тем (разделов).

Количество учебного времени на изучение разделов носит рекомендательный характер и может быть изменено при сохранении содержания образования по дисциплине.

Согласно ГОСО, введена структура модульного обучения с уклоном на формирование у обучающихся базовых, профессиональных и специальных компетенций. При разработке рабочих учебных программ организация образования имеет право изменять объем учебного времени, выделенного в типовом учебном плане на изучение дисциплины в пределах 15-25%, при сохранении объема учебного времени, отведен-

2 тарау Электрмен емдеу

Физиотерапиялық практикада қолданылатын электр тогының түрлері, тұрақты және айнымалы.

2.1 тақырып Гальванизация, электрофорез

Гальванизация әдісі, гальванизацияға арналған «Поток-1» аппараты. Электрод құрылысы. Гальванизацияға қажетті қосымша керек жарақтар: сымдар, қысқыштар, электродты пластиналар және гидрофильді төсемелер. Аппараттарды іске қосудағы негізгі ережелер және бұзылу белгілері. Дәрілік электрофорездің негізгі мәні. Этика және деонтология ережелерін сақтау, шұғыл жағдайлар кезінде науқастарға көмек көрсету.

2.2 тақырып Төмен жиілікті және төмен кернеулі импульсті токтар

Токтардың физикалық сипаттамасы. Физиологиялық әсер ету механизмі, «Амплипульс» аппаратының құрылысы. Электростимуляция.

Электр тогының көмегімен ұйықтатып емдеу, қолданылатын импульстік токтардың физикалық сипаттамасы. Электр тогымен ұйықтатып емдейтін аппараттар «ЭС-2», «ЭС-5».

3 тарау Токтар, жоғары жиілікті, ультражоғары және асқан жиілікті өрістер

3.1 тақырып Дарсонвализация, индуктотермия

Дарсонвализация. Қолданылатын токтардың физикалық сипаттамасы. Әсер ету механизмі, көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері. Искра-1 аппаратының құрылысы. Вакумды электродтар. Жергілікті дарсонвализация емшарасын жүргізу техникасының негізгі ережелері.

Индуктотермия. Айнымалы магнит өрісінің сипаттамасы. Әсер ету механизмі, көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері. «ИКВ-4» аппараты.

3.2 тақырып УЖЖ-терапия, магнитпен емдеу

УЖЖ-терапияның сипаттамасы. Электрлік магнит өрісінің физикалық сипаттамасы, әсер ету механизмі, көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері.

«СМВ-терапия», «Экран-2», «ДМВ-терапия», «УВЧ-66», «СМВ», «Ундатерм», «Ранет» аппараттары, емшараларды жүргізу әдістемесі мен техникасы. Магнитпен емдеу. Әсер ету механизмі, көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері.

4 тарау Сәулемен емдеу

4.1 тақырып Инфрақызыл сәулелер, олардың физиологиялық әсері

Сәуленің физикалық қасиеті. Ультракүлгін сәуленің әсері туралы түсінік. Сәулелердің биологиялық әсері: калориялық және люминесценттік. Инфрақызыл сәулелерге арналған аппараттар («Мининг лампасы», «Соллюкс», «Биотрон»). Сәулелендіру аппараттарының құрылысы мен эксплуатациялау ережелері. Техникалық қауіпсіздік ережелерін сақтау. Шамдарға күтім жасау және ұсақ бұзылыстарды жөндеу.

4.2 Ультракүлгін және лазерлік сәуле, олардың физиологиялық әсері

Ультракүлгін сәуленің әсер ету механизмі. УК-эритема, оның динамикасы және өлшемдік мөлшерінің маңызы. УК сәулелендіруге арналған нормативті және стационарлық сәулелендіру. Жалпы сәулелендірудің әдісі мен сызбанұсқасы. Көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері.

Лазермен емдеу. Лазерлік сәуле әсерінің физика-химиялық және емдік тиімділіктері. Көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері. Аппараттары, емдік әсердің параметрлері, лазермен емдеу әдістемесі.

Күйіктер кезінде көмек көрсету, сәулелік зақымданудан қорғану. Табиғи күн сәулесін (гелиотерапия) емдеу-алдын алу мақсатта қолдану.

5 тарау Ультрадыбыспен емдеу**5.1 тақырып Ультрадыбыспен емдеу**

Ультрадыбыстың әсер ету механизмі және оның емдік әсері. Ультрадыбыстың механикалық, химиялық және жылулық әсерлері. Ультрадыбыс арқылы организмге дәрі-дәрмекті енгізу мүмкіндіктері. Ультрадыбыспен енгізілетін дәрі-дәрмектің тізбесі. Ультрадыбысты терапия көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері.

6 тарау Ингаляциялық терапия**6.1 тақырып Ингаляциялық терапия**

Аэрозольдар туралы түсінік. Олардың әсер ету механизмі. Ингаляциялық аэрозольмен емдеуге арналған аппаратуралар. Ингаляциялық қосындылардың негізгі түрлері. Көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері.

7 тарау Сумен, жылумен емдеу. Санатория мен курортта емдеу**7.1 тақырып Сумен емдеу**

Сумен емдеу. Сумен емдеудің әсер ету механизмі. Көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері. Механикалық және химиялық факторлар. Сумен емдеудің түрлері: жалпы шомылғылар, себезгілер, су құю, су астында ішектерді шаю, компресс. Шынықтыру әдістері.

7.2 тақырып Жылумен емдеу. Санатория мен курортта емдеу

Балауызбен емдеу. Балауыздың физикалық қасиеті, физиологиялық және емдік әсері, жылуды пайдаланудың негізгі әдістері.

Озокеритпен емдеу. Физикалық қасиеті, физиологиялық және емдік әсері, озокеритпен емдеудің негізгі әдістері.

Балшыкпен емдеу, емдеу мақсатында қолданылатын балшықтың физика-химиялық қасиеттері, балшықты қыздырудың қарапайым әдістері. Батпақтық және сапрофиттік балшықтардың пайда болуы, олардың физика-химиялық ерекшеліктері, балшықтардың физиологиялық және емдік әсерлері (қыздыру, механикалық, химиялық, биологиялық тітіркендіргіш, белсенді заттар), сақтау. Жылуды қолдану көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері.

Құммен емдеу, алдын ала өңдеу, физиологиялық және емдік қасиеттері.

1. Пояснительная записка	18
2. Планируемые результаты обучения дисциплины	19
3. Тематический план и содержание дисциплины	21
4. Требования к условиям организации и реализации образовательного процесса	25
5. Контроль планируемого результата обучения	25
6. Литература и средства обучения	26

Настоящая типовая программа не может быть тиражирована и распространена без разрешения Министерства здравоохранения Республики Казахстан.

Авторы:

1. Бейсенбаева Б.Т. – преподаватель предмета «Физиотерапия и массаж», ГKKП «Жетысайский медицинский колледж»;

2. Паримбекова А.С. – заместитель директора по учебной работе, ГKKП «Жетысайский медицинский колледж».

Эксперты:

1. Жайылганов М.Ж. – заведующая физиотерапевтическим отделением Мактаральской районной поликлиники;

2. Уалиева С. – врач высшей категории Мактаральской районной поликлиники.

1 РАЗРАБОТАНА И ВНЕСЕНА Республиканским центром инновационных технологий медицинского образования и науки и ГKKП «Жетысайский медицинский колледж».

2 ВВЕДЕНА впервые.

3 ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом образования 2010 года по специальности 0301000 - «Лечебное дело» с квалификациями 0301013 - «Фельдшер», 0301023 - «Акушер (ка)».

4 ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА утверждена приказом Министерства здравоохранения Республики Казахстана от 5 августа 2010 г. № 604.

Курорттар туралы түсінік. Курорттық факторлар. Курорттардың жіктелуі. Курорттық факторларды қолдану. Климаттық курорттар. Аэротерапия, гелиотерапия және талассо-терапияны қолдану. Балнеологиялық курорттар. Минералды суларды ішу. Балшықпен емдейтін курорттар. Санаториядағы фельдшер мен акушерлер жұмысының ерекшеліктері.

8 тарау Массаж**8.1 тақырып Массаж**

Массаждың түрлері. Массаждардың анатомиялық негіздері және олардың физиологиялық әсері. Массаждың негізгі емдік әсері, көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері. Массаж жасау ережелері, негізгі тәсілдерінің сипаттамасы, орындау техникасы. Массаждың гигиеналық негіздері.

Практикалық сабақ: Массаждың жалпы ережелерімен танысу. Массаждың негізгі және қосымша тәсілдері. Дененің кейбір бөліктеріне жасалатын массаждар. Білім алушалар бір-біріне және науқасқа массаждың негізгі әдістерін қолданады.

4 Білім беру үрдісін ұйымдастыруға және жүзеге асыруға қойылатын талаптар

Білім беру технологиясын таңдау «Физиотерапия және массаж» пәнінің мазмұндық ерекшелігіне байланысты болуы керек; фельдшерлер, акушерлер құзырлықтарына сәйкес науқастарға күтім жасау білім алушылардың білімін, іскерлігін, дағдысын қалыптастыруға бағытталуы қажет. Білім алушылардың базалық, кәсіптік және арнайы құзырлықтарын қалыптастыру мақсатында МЖМБС сәйкес модульдік оқыту құрылымы енгізілген. Практикалық сабақты жүргізу кезінде топтарды білім алушылардың саны 8 адамнан аспайтын топшаларға бөлу қарастырылған.

Оқыту барысында қазіргі заманға сай оқу-әдістемелік әдебиеттерді, жаңа оқу және анықтама құралдарын, электронды оқулықтарды, мультимедиялық оқу бағдарламаларын қолдану ұсынылады.

5 Оқытудың жоспарланған нәтижесін бақылау

Білім алушылардың білімін бақылау түрлеріне ағымды, аралық және қорытынды бақылау кіреді. Бақылауды өткізу түрін таңдау құқығы қарастырылған. Пән бойынша аралық аттестация Жалпыға міндетті мемлекеттік білім беру стандартына сәйкес жүргізіледі. Қорытынды аттестация сынақ түрінде өткізіледі.

6 Әдебиеттер және оқу құралдары

6.1 Негізгі әдебиеттер:

1. Восстановительная медицина: учебник. Епифанов В.А. – М., 2010. – 300с.
2. Лечебная физическая культура и массаж: учебное пособие. Епифанов В.А. – 2-е изд. – М., 2008. – 528 с.

6.2 Қосымша әдебиеттер:

1. Лечебный массаж. Дубровский В.И. – М., 2004.
2. Основы реабилитологии: учебное пособие. – М., 2007. – 160 с.

6.3 Оқу құралдары:

1. Дидактикалық және көрнекі құралдар;
2. Қағаз және электронды нұсқадағы тестілер;
3. Қағаз және электронды нұсқадағы оқу - әдістемелік құралдар;
4. Диапозитивтер, оқулық фильмдер;
5. Тақырыптық плакаттардың жиынтығы.

МИНИСТЕРСТВО ЗДРАВООХРАНЕНИЯ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН ТЕХНИЧЕСКОЕ И ПРОФЕССИОНАЛЬНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ

ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА

ФИЗИОТЕРАПИЯ И МАССАЖ

Специальность: 0301000 - «ЛЕЧЕБНОЕ ДЕЛО»

Квалификация: 0301013 - «Фельдшер»

Квалификация: 0301023 - «Акушер (ка)»

Объем часов - 30

Астана 2010